

GESPREKSNOTITIE

Gemeenschappelijke Adviescommissie GR Sociaal

Van: Mark den Boer, senior raadsadviseur
Aan: Raads- en commissieleden
Datum: 29 november 2023

Aanleiding

De agendacommissie besloot op 14 november het [raadsvoorstel 'Opdracht tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie GR Sociaal'](#) aan te houden en eerst in commissieverband nut en wenselijkheid van een dergelijke adviescommissie te bespreken. Deze notitie geeft (aanvullend op het raadsvoorstel) extra input voor dit gesprek.

GR Sociaal

De Gemeenschappelijke Regeling Sociaal werkt inhoudelijk samen op tal van onderwerpen in het sociaal domein, zoals de Participatiewet, schuldhulpverlening en de maatwerkvoorzieningen voor de Wmo. Het beleid dat de GR Sociaal uitvoert wordt op verschillende manieren vastgesteld. De verordeningen die vanuit de inhoudelijke wetten, zoals de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet maatschappelijke ondersteuning, nodig zijn, worden door de deelnemende gemeenten en de Sociale Dienst Drechtsteden gezamenlijk voorbereid en door de lokale gemeenteraden vastgesteld.

Omvang begroting 2024 GR Sociaal: 323.489.000 euro. Aandeel Dordrecht: 163.095.000 euro.

Nota verbonden partijen (2013)

Deze door de raad vastgestelde nota biedt een kader voor deelname aan en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente. Deze nota wordt de komende maanden geactualiseerd op basis van o.a. de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De algemene lijn uit de Nota verbonden partijen uit 2013 is: hoe groter het bestuurlijke (beleidsmatige) en financiële belang, hoe wenselijker het is te zorgen voor meer inzicht in en effectieve sturing op en risicobeheersing bij onze verbonden partijen.

Nieuwe wetgeving en taken adviescommissie

Een van de nieuwe wettelijke instrumenten die de raad met de wijziging van de Wgr heeft gekregen is de gemeenschappelijke adviescommissie. Deze commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden worden aangewezen. Een gemeenschappelijke adviescommissie **kan** drie taken krijgen.

1. Het AB van de gemeenschappelijke regeling van advies voorzien
2. De besluitvorming van de raden m.b.t. de regeling voorbereiden
3. De gemeenteraden van advies voorzien

Er kan dus ook voor worden gekozen om bijvoorbeeld de 1^e taak niet bij een adviescommissie neer te leggen. De taak van een adviescommissie blijft dan beperkt tot taak 2 en 3 en kan zich dan alleen verhouden tot de raden en niet tot het AB van een GR.

Het AB van de gemeenschappelijke regeling regelt de bevoegdheden, de taken en werkwijze van de commissie, nadat het de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid heeft gesteld hun wensen en bedenkingen hierover ter kennis van het AB te brengen.

Raadsvoorstel

Het raadsvoorstel *Opdracht tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie GR Sociaal* is regionaal voorbereid; in alle deelnemende gemeenten ligt een raadsvoorstel met nagenoeg dezelfde inhoud voor. In dit raadsvoorstel staan ook de argumenten en kanttekeningen die voor alle raden relevant zijn. GewoonDordt en de VVD sloegen richting de agendacommissie met name aan op de eerste kanttekening: 'De gezamenlijke raadsadviescommissie kan zich gaan bemoeien met zaken die bij de individuele raden thuis horen.' Daarbij werd door sommigen verwezen naar negatieve ervaringen met regionale raadsgremia uit het verleden, zoals het Raadsledenplatform Zuid-Holland Zuid.

In het verleden zijn er deze regionale raadsgremia geweest; ieder met een eigen taak en karakter:

- **Raadsledenplatform Zuid-Holland Zuid:** elk van de -destijds- 17 deelnemende gemeenten aan de GR regio ZHZ werd door 1 raadslid in het platform vertegenwoordigd. Hun taak was het **gevraagd en ongevraagd adviseren van het Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB)** van de GR. De voorzitter van het AB (burgemeester Dordrecht) was ook voorzitter van het raadsledenplatform. Het raadsledenplatform is in 2012 opgeheven nadat de GR regio ZHZ is omgevormd naar de GR Publieke Gezondheid en Jeugd.
- **Werkgroep Jeugd:** richtte zich op de GR Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) en bestond uit een aantal raadsleden en griffiers uit de Drechtsteden, Molenlanden en Gorinchem. Vanuit Dordrecht waren twee raadsleden vertegenwoordigd die in de commissie Sociale Leefomgeving een proactieve rol namen in het bewaken van de (informatie-)positie van de gemeenteraad. De (informele) opdracht van de werkgroep was de gemeenteraden 'overdenkingen' mee te geven bij de voorbereiding van besluitvorming over de DG&J en de processen soepel te laten verlopen. De werkgroep had **geen afstemming met het AB of DB** van de DG&J zelf. De werkgroep is na de verkiezingen van 2022 stil komen te liggen.
- **Drechtraad:** een **formeel besluitvormingsorgaan** waaraan de 7 deelnemende raden van de Drechtsteden bepaalde bevoegdheden hadden overgedragen.

Doel adviescommissie

Citaat uit het raadsvoorstel *Opdracht tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie GR Sociaal*: 'De doelstelling van de in te stellen adviescommissie bij de GR Sociaal is in eerste instantie gericht op overleg tussen gemeenteraden, bijvoorbeeld over een gezamenlijke zienswijze. De commissie kan een voorbereidende rol hebben bij de financiële stukken vanuit de GR Sociaal (begroting, jaarrekening etc) maar ook bij beleidszaken. Hoe meer de raden eensluidend zijn in de zienswijzen (waarbij goede afstemming noodzakelijk is) hoe meer sturing de raad cq de raden aan een verbonden partij (in dit geval de GR Sociaal) kunnen geven. Dit helpt hun portefeuillehouder zeker bij zijn/haar positie om binnen een AB de wensen van een raad cq de raden gehonoreerd te krijgen. De adviescommissie kan in de gaten houden of de gemaakte afspraken over informatievoorziening en verantwoording worden nageleefd en kan voorstellen doen ter verbetering van dit instrumentarium. Daarnaast biedt het mogelijkheden voor het delen van zienswijzen, moties enz.

Andere mogelijkheden voor meer grip

In de periode 2015-2017 (dus nog voor de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen) was er een regionale Denktank Grip op Gemeenschappelijke Regelingen Regio Zuid-Holland-Zuid. Zij hebben [een rapport](#) opgeleverd met aanbevelingen aan o.a. gemeenteraden. Op pagina 5 staat een opsomming van diverse formele en informele beïnvloedingsmogelijkheden:

Aan gemeenteraadsleden

INFORMELE BEÏNVLOEDINGSMOGELIJKHEDEN

- RI1. Verdiep je in een gemeenschappelijke regeling, weet wat ze doen en waar ze voor staan
- RI2. Concentreer je aandacht als raad op die GR'n met een hoog risicoprofiel (bestuurlijk of financieel risico)
- RI3. Wijs uit het midden van de raad een of meerdere rapporteurs aan per GR met een hoog risicoprofiel
- RI4. Spreek de verantwoordelijke portefeuillehouder aan op besluitvorming in de GR en stel deze in staat om actualiteiten bij een GR te delen met de raad of commissie
- RI5. Stem de jaarlijkse zienswijzen over de financiële en beleidsmatige kaders af in een informeel (digitaal) raadsledenplatform
- RI6. Wijs per GR een coördinerend griffier aan

FORMELE BEÏNVLOEDINGSMOGELIJKHEDEN

- RF1. Monitor jaarlijks de matrix risicoprofiel gemeenschappelijke regelingen in elke raad op basis van de actuele omstandigheden bij elk van de gemeenschappelijke regelingen en organiseer vierjaarlijks een diepe evaluatie
- RF2. Monitor jaarlijks delegatie en mandaat besluiten, naar aanleiding van de categorisering van de gemeenschappelijke regeling in het risicoprofiel en de beleidsverantwoording en organiseer vierjaarlijks een diepe evaluatie
- RF3. Stel in elke raadsperiode heldere meerjarige beleidskaders vast waarbinnen de GR zich kan bewegen
- RF4. Verlang van elke GR elk jaar naast een financiële verantwoording ook een beleidsevaluatie en stuur eventueel bij

Centrale vraag

Een gemeenschappelijke adviescommissie voor de GR Sociaal is geen doel op zich, maar zou een middel kunnen zijn. De belangrijkste vraag die u zich zou moeten stellen is: **Hebben we op dit moment voldoende grip en controle op de GR Sociaal? Zo nee, is een gemeenschappelijke adviescommissie dan de beste optie om dit te verbeteren?**

Als u het nut van een adviescommissie nu niet ziet is de vraag of u deze mogelijkheid dan voor de andere deelnemende raden wilt blokkeren. De raden van Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Papendrecht en Alblasterdam hebben een besluit inmiddels genomen of gaan dat waarschijnlijk binnenkort doen. De adviescommissie kan er alleen komen als alle deelnemende raden daar positief op hebben besloten. Een raad kan ook besluiten dat de adviescommissie er wel mag komen, maar geen lid aan te wijzen en dus niet actief te participeren.